

MEIE SÖÖME MUNA

Krista Sunts / T. Toometi järgi

Siim ja Priit vaidlesid, missuguse kujuga muna on. Siim arvas, et ümmargune, Priit väitis, et pikergune. Kaur ütles vahele, et muna on munakujuline.

Munakujuline muna on tore asi küll. Koor ümber, koore all nahk, naha all munavalge, munavalge sees munakollane. Munakollasega on lugu kõige imelikum. Kui kana istub kaua munade peal, muutub munakollane elusaks tibuks. Tibu toksib munakoore katki ja tuleb muna seest välja. Kaur oli maal tibusid näinud. Veeresid nagu sulepallid mööda õue.

Kord kui ema ja isa linna läksid, jäi Kaur vendadega õue mängima. Õieti mängisid küll vennad omaette ja Kaur omaette. Kaur vedas kalluriga liivakasti liiva, vennad tagusid platsi peal jalgpalli. Kaur tüdis peagi liivakastist ja tahtis ka jalgpalli mängida. Vennad aga löid palli nii kõrgele ja kaugele, et väikevend ei saanud kuidagi pallile ligi. Kauri tuju läks pahaks.

„Ma tahan süüa!” otsustas Kaur vendasid kiusata. „Alles sa ju sõid. Nii tihti küll ei saa!” pahandas Priit. „Pole sul vaja süüa midagi,” kinnitas ka Siim. „Mul on kõht nii tühi!” jonnis Kaur edasi. „Ema ütles, et te peate mind söötma, kui ma tahan.”

Vennad läksid kööki ja uurisid külmkappi. Kapis oli vorsti ja juustu, aga või oli peaaegu otsas ja leib kõvavõitu. „Keedame õige muna,” tegi Siim ettepaneku. „Keedame hästi palju, mulle kohe neli tükki,” arvas Priit. „Ja mulle kümme!” hüüdis Kaur. „Siin ainult kümme muna ongi, meie saame Siimuga kumbki neli ja sina kaks. Rohkem sa nagunii ära ei söö,” ütles Siim.

Siim ladus munad vette. „Poolkõvaks!” teatas ta ja vaatas kella. Priit otsis munatopsid ja lusikad välja ning varsti olidki munad keedetud. „Algab suur peade mahalöömise pidu!” hüüdis Priit ja lõi munal osavalt noaga ülemise osa ära. Sama tegi ka Siim. Kaur nüsis ja nüsis, aga muna ta katki ei saanud.

„Löö mul ka pea maha! Löö mul ka pea maha!” pasundas Kaur Priidule. Samal hetkel astus ema tupp. „Tohoh, mis veretööd siin tehakse?” küsis ta ehmunult. „Me sööme muna!” vastasid talle kolm häält kooris. Ja seal need munasööjad olidki: suud munased, põsed punased, juuksetutid turris kui kukesuled. Ja laud oli üleni munakoori täis.

Ülesanne 1. Leia jutu sissejuhatus, teemaarendus ja lõpetus ning täida lüngad.

Jutus „Meie sööme muna” on kokku lõiku: sissejuhatus on lõik, teemaarendus on lõiku ning lõpetus on lõik.

Sissejuhatus viimane sõna on Teemaarenduse neljanda lõigu esimene sõna on Lõpetuse teine lause on

Ülesanne 2. Märki õiged vastused ja täida lüngad.

1) Mille üle Priit ja Siim vaidlesid?

- a. missuguse kujuga on muna
- b. kas muna on munakujuline
- c. miks muna on ümmargune

2) Kes oli pere noorim laps?

- a. Siim
- b. Priit
- c. Kaur

3) Mida tegid vanemad vennad õues?

- a. mängisid liivakastis
- b. tagusid platsil palli
- c. olid omaette

4) Miks oli Kauril paha tuju?

- a. vennad ei kutsunud teda mängu
- b. ta ei jaksanud koos vendadega palli taguda
- c. vennad kiusasid Kauri

5) Miks lõpetasid poisid pallimängu?

- a. nad tüdinesid mängust
- b. poistel läksid kõhud tühjaks
- c. nad pidid Kaurile süüa andma.

6) Kui kõvaks munad keedeti?

- a. poolvedelaks
- b. poolpehmeks
- c. poolkõvaks

7) Kuidas jaotati keedumunad? Vasta arvuga.

Priit sai muna. Kaur sai muna. Siim sai muna.

Ülesanne 3. Loe, kuidas keeta muna ja vasta küsimustele.

Aja madalas keedunõus vesi keema. Lisa veele veidi soola, siis ei lähe munakoor katki. Tõsta munad vahukulbiga või lusikaga keevasse vette ja lasse veel uuesti keema minna.

Munade kõvadus oleneb keetmise kestvusest: 3 minutit keetes on munavalge kõva, aga munakollane jääb vedelaks. 5 minuti keetmise järel on munavalge kõva, aga munakollane pehme. Kui tahame kõva muna, keedame 10 minutit.

Pärast keetmist tõstame munad kohe külma vette, siis tuleb koor kergemini lahti.

1) Mitu minutit on need munad keenud? Kirjuta lünka arv.

- a) kõva munavalge, pehme munakollane minutit
- b) kõva munavalge, vedel munakollane minutit
- c) kõva munavalge, kõva munakollane minutit

2) Kui kaua keetsid poisid mune? Märki õige vastus.

- a) 10 minutit b) 5 minutit c) 3 minutit

Ülesanne 4. Kirjuta sünonüümid.

- a) rikas -
- b) mereröövel -
- c) laulma -

Ülesanne 5. Kirjuta antonüümid.

- a) laisk -
- b) ehitama -
- c) magus -

Ülesanne 6. Uuri kogelmogeli retsepti. Seejärel loe küsimusi ja märgi õiged vastused.

Löö muna lahti ja eralda munakollane munavalgest. Pane munakollane kruusi ja lisa suhkur
Hõõru segu lusikaga kuni see muutub heledaks ja suhkur lahustub.

1) Mis on kogelmogel?

- * vahustatud munavalge
- * vahustatud munakollane
- * munakook

2) Mida on kogelmogeliks on tarvis?

- a) muna, lusikat, kruusi, jahu
- b) muna, kastrulit, suhkrut, lusikat
- c) suhkrut, kruusi, muna, lusikat

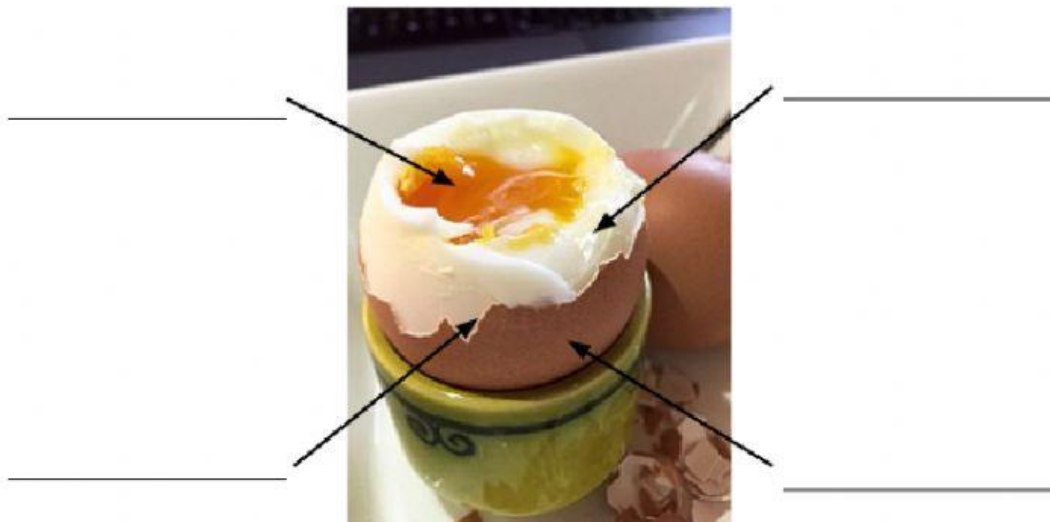
Ülesanne 7. Millistest osadest muna koosneb? Lohista sõnad õigetesse kohtadesse.

MUNAKOLLANE

MUNAVALGE

MUNAKOOR

NAHKKEST

Ülesanne 8. Kirjuta jutust „Meie sööme muna” kokkuvõte (3-5 lauset). Järgi õigekirjareegleid!